

La ressonància de Jaume Pol

Tenia 87 anys, però fins a l'últim dia el vam veure jove, despert, inquiet, irònic, nerviós, hiperactiu, sempre disposat a fer content algú, a afavorir una causa, organitzar un acte o celebrar un esdeveniment. Tenia una envejable fortalesa física, forjada en l'exercici constant de l'esport, però posseïa sobretot una fortalesa moral i exhibia un entusiasme permanent, una il·lusió inesgotable, una capacitat infinita per estar sempre a punt i anar sempre més enllà.

Jaume Pol va ser, des de petit, un esportista contumaç. Va jugar a futbol amb el Pedret -el seu barri-, el Salt, el Blanes, el Palafrugell... i el Deportivo de la Corunya. Va estar sempre al costat del Girona FC. Va fundar i entrenar els equips infantils de la penya Doble Set i altres equips juvenils. Va introduir el futbol sala a les comarques gironines.

Igualment des de petit, Jaume Pol va ser un apassionat de la ràdio. Amb el seu germà Paco va fer mil experiments pioners i va tenir cura durant trenta-sis anys dels serveis tècnics de Ràdio Girona. Allà va fer-hi amics per a tota la vida i s'hi va sentir vinculat sempre més com a expert, com a activista incansable i incombustible. Amb vells aparells de ràdio abandonats va començar una col·lecció que va esdevenir la més important de Catalunya i que regalà, l'any 1993, al Museu d'Història de la Ciutat. Aquells estris rudimentaris, conservats i reparats amb cura paternal, es mostren avui a les sales permanents del Museu i a moltes exposicions especialitzades com els prodigiosos vestigis del naixement d'una nova era de la comunicació.

L'any 1992, Jaume Pol va ser un dels portadors de la torxa dels Jocs de Barcelona. Voluntari olímpic, va encarnar sempre amb plenitud l'esperit del voluntariat i del servei gratuït a la ciutadania. En aquelles ràdios antigues que, gràcies a ell, encara funcionen, hi podem escoltar la ressonància de la seva veu i veure-hi encesa la llum de la seva generositat.

Narcís-Jordi Aragó

principals paràmetres i eines que s'estan emprant actualment per a la implantació dels preceptes de la Directiva Marc de l'Aigua a l'elaboració dels Plans de conca. Amb caràcter més prospectiu o propositiu es van aportar noves metodologies de classificació i gestió de conques fluvials. El segon dia de curs fou dedicat íntegrament al tercer bloc temàtic, de presentació d'estudis de cas. En aquest vessant més aplicat de l'Escola es van oferir experiències ben variades en gestió de conques fluvials a la Gran Bretanya, Itàlia, Alemanya, Catalunya i Andalusia.

En definitiva, el curs ha resultat ser el punt de trobada entre professionals, administracions, investigadors i estudiants per fer un enriquidor intercanvi de coneixements i enfocaments entorn d'una temàtica d'interès tan general com és la gestió de l'aigua. Si les propostes presentades acaben essent preses en consideració i adequades per a un món tan dinàmic com aquest en què vivim, només el temps ho dirà, però cal, almenys, reconèixer la invitació a la reflexió i al debat que Institut de Medi Ambient de la Universitat de Girona i Consorci Alba-Ter ens han ofert.

Albert Llausàs

Santa Caterina: expectació per l'arqueologia

Arqueòlegs de l'Institut del Patrimoni Cultural (UdG) excaven al centre de la ciutat de Girona per descobrir els vestigis d'un fragment del passat urbà.

Des del mes de maig d'aquest any, a la plaça de l'Hospital hi ha unes tanques que encerclen un gran forat, tot al voltant de l'antic Hospital de Santa Caterina. El carril de la circulació motoritzada ha quedat reduït a la mínima expressió i les places d'aparcament s'han reduït de manera més que dràstica, però els gironins, pel que sembla, no se n'han sentit gaire. Al contrari, la seva actitud és més aviat d'expectació, més que no pas d'incomoditat i desacord. Això és notori sobre-

tot quan alguns d'aquests gironins, sabedors que un s'anomena arqueòleg, li pregunten «què hi troben

allà». Cada dia hi ha una quota de curiosos que miren d'esbrinar-ho per ells mateixos. I és que, en efecte, a l'interior d'aquestes tanques un grup d'arqueòlogues o arqueòlegs, sota la direcció de l'experimentat arqueòleg Lluís Palahí, s'encarreguen de l'excavació de les estructures del subsòl.

Què hi trobem allà? Doncs una part de la ciutat

Excavacions davant de l'antic hospital de Santa Caterina.

Pardo Bazán, de pas per Girona

Recentment s'ha reeditat la literatura de viatges de l'escriptora gallega Emilia Pardo Bazán (1851-1921), però cal tornar a les edicions coetànies de l'autora de *Los pazos de Ulloa* per recuperar la mirada projectada cap a terres catalanes, ja que del llibre *Por la Europa católica* (1902) se n'ha esporgat precisament tota la part dedicada a Castella, Aragó i Catalunya. Carles Rahola ja havia testimoniat el pas de la comtessa de Pardo Bazán per Girona, una estada d'hores amb un llarg rès a la catedral. Des de Galícia estant, aquella figura de dama devota pren la veu per evocar el seu breu sojorn en terres gironines, després de passar per Sitges, Barcelona i Mataró. Hi apareix una Catalunya industriosa i moderna, que admira, a les pàgines dedicades a la colònia tèxtil de la Marfà a Mataró o a les del Cau Ferrat de Sitges, però també llegeix amb suspicàcia la remor política nacionalista a la premsa. El capítol dedicat a Girona pren una dimensió de somni en la mesura que és la descripció d'un record associat als seus desigs de migració i fugida. Així, es reveu per la Girona més pintoresca i «veneciana» i, encara impressionada pels porxos, pels carrerons costeruts, fa cap fins a la catedral. Vestit de seda carmesí, un canonge llegeix el seu llibre d'hores al claustre romànic, fins que l'escriptora el convenç perquè li ensenyi el tresor catedralici, la creu processional de perles sobretot. Després, sí, va restar més d'una hora meditant dins la nau gòtica.

Malgrat la petja inoblidable de Girona, la veritable meta del viatge era Figueres. La ciutat baluard contra Napoleó era un bon tast previ per la seva peregrinació cap al castell de Sant Ferran i veure-hi amb els seus ulls l'habitació on morí Álvarez de Castro. Les notes sobre Figueres, «poblacho sin bellezas ni recuerdos», li van valer unes cartes de protesta d'alguns lectors figuerencs, dolguts sobretot per la descripció d'una fonda local amb fortor d'allioli, llits antics i castellà a penes balucejat. Havent-hi arribat de nit amb el tren, finalment l'endemà va visitar el calabós del general, prop de la cort de cavalls, ennuvolada pels aromes de fonoll i pels somieigs d'heroïcitats tràgiques. Abans de gravar amb la seva agulla de pit un *graffitti* en aquelles parets, Pardo Bazán va deixar-se endur per la imaginació, rememorant batalles, drames i epopeies, subjugada per la mitologia dels setges que el seu amant Pérez Galdós havia convertit en un *Episodio nacional*. Al capdavant, no va trobar diferència perceptible entre la Girona literària i la Girona que va conèixer. Defensora ardent del naturalisme literari i alhora romàntica fins al moll de l'ós, feminista i conservadora, divorciada i catòlica, cosmopolita i carlina, Emilia Pardo Bazán assumia les seves contradiccions polèmiques batejant-se com a «eclectica».

Josep Pujol i Coll

avui desapareguda, illes de cases amb algun carrer transversal que ocupaven l'espai de la plaça Pompeu Fabra. Alguns dels immobles que configuraven aquesta part, els recorden els gironins de força edat; no cal que sigui gaire edat, tanmateix, ja que els immobles més propers a la plaça de Catalunya foren enderrocats cap als anys 60 del segle passat. Sense anar més lluny, determinades accions de *Los cipre-*

ses creen en Dios de J. M. Gironella, retrat prou detallat de la Girona de preguerra, tenen com a escenari el carrer del *pavo*, corresponent ni més ni menys que a la vorera de l'antic hospital i que els més joves no se'ns acudiria mai d'anomenar carrer. L'altra meitat de les estructures, la que mira cap a la Gran Via, sí que costarà més de recordar: va ser enderrocada a mitjan segle XVII, d'acord

amb les obres de l'hospital que es traslladava en aquell moment dins les muralles de la ciutat, i per tant només la coneixíem en virtut de planimetria i documentació antigues. Unes i altres estructures tenen les seves fases inicials en els segles XIII-XVI, moment de forta urbanització del Mercadal. I l'arqueologia, a més de confirmar aquestes cronologies, ens permet de conèixer la configuració

d'aquests immobles en els diversos moments de la seva història.

Felicitem-nos-en: el coneixement d'aquest fragment del passat urbà és mèrit de la bona entesa de les administracions. La Generalitat de Catalunya (els equipaments de la qual a Girona s'han de traslladar a l'antic edifici), l'empresa pública GISA i l'Ajuntament de Girona, coneixedors de l'existència de restes arqueològiques en el solar que cal modificar, han sabut trobar una manera enraonada i satisfactòria per a tothom d'ajustar-se a la legislació vigent —sembla l'excepció, però hauria de ser la norma. I per fer-ho han encarregat l'execució dels treballs arqueològics a l'Institut del Patrimoni Cultural de la Universitat de Girona, que des de fa temps, mitjançant conveni amb l'Ajuntament, contribueix a la preservació i coneixement del passat històric i arqueològic de la ciutat. Gràcies a això, a més, els curiosos de cada matí poden seguir les evolucions dels treballs en uns plafons instal·lats davant la Casa de Cultura, que s'actualitzen cada mes. El funcionament modèlic d'aquests treballs, potser més que no pas l'espectacularitat de les restes, fa que l'expectació esdevingui, almenys als nostres ulls, satisfacció.

Marc Sureda